

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО

Дисертационния труд на **ВИКТОРИЯ ДОНЕВА**, редовен Докторант към катедра „Психология, педагогика и социология“ НСА „Васил Левски“

на тема

ГРУПОВА СПЛОТЕНОСТ, ЕФЕКТИВНОСТ И УДОВЛЕТВОРЕНОСТ В ОТБОРНИТЕ СПОРТОВЕ

за присъждаане на Образователната и Научна степен „**ДОКТОР**“, по Докторска програма „**Психология на спорта**“, Професионално направление **7.6 Спорт**

Научен ръководител - **Проф., Доктор Галина Домусчиева-Роглева**

Написал Становището - Проф. Юлия **Мутафова-ЗАБЕРСКА**

Представянето на Дисертационния труд от **Виктория Донева** тук, сред нас, е симптоматично. Според данните в нейното CV, тя пристига в НСА като бакалавър, „*окичена*“ с множество награди и отличия като национален състезател, участник в десетки международни турнири, лицензиран треньор от УЕФА по футбол. Целеустремена, амбициозна, **В. Донева** последователно защитава две степени „*Магистър*“ („*Спорт за високи постижения*“ и „*По физическо възпитание и спорт*“). С неутолима жажда тя придобива още пет квалификации по различни специалности; Решена да повиши своя теоретична подготовка и да осмисли практическия си опит, **В. Донева** избира, като високо квалифициран специалист, стръмния път на познанието в името на любимия спорт.

Респектираният обем на труда, с представително по обем съдържание, говори, че **Виктория Донева** продължава да пише новата История на своята спортна и научна, академична кариера, посветена изцяло на творчеството. Междувременно всички отчитат нейното забележително израстване по отношение на езиковата ѝ култура, по овладяване и прилагане на нови за нея методи и средства, тя повишава компютърната си грамотност (позволила ѝ да систематизира и структурира получените данни по нагледен, до момента непознат за нея начин). С Докторската програма активно участва в четири международни проекта, съавтор е в три научни конференции. Търсеща, творческа личност, за нея и спортът, и знанието е „игра“ - пред нас е един ярък представител на *Хомо Луденс*, приобщи се сърцато към нашата академична общност, като осмисля богатия си спортно-състезателен и педагогически опит в практико-приложен и теоретичен аспект.

Докторантката заслужава адмирации за избора на изключително **актуални за спортния успех** проблеми, със своя специфика и решаващи за ефективното управление на учебно-тренировъчния и състезателен процес в отборните видове спорт - груповата кохезия и удовлетвореността на спортистите като членове на конкретния отбор. научна област, свързана повече от половин век с тясно специализирани конкретни социално-психологични изследвания, по отделни, може да се каже, определен кръг от проблеми: сплотеността на членовете на малката спортна група, ефективността и удовлетвореността на

Достойнствата на труда се дължат на творческия заряд и потенциал на **Виктория**, вложен в следните основни моменти на труда:

Предметът на изследване респектира с предприятия холистичен подход, обхванал редица социално-психологични характеристики на важни мотивационни детерминанти при състезателната активност на спортиста/отбора.

Гносеологичният спектър на изследването е свързан с осмислянето и разкриването на връзките и взаимозависимостите между отделните психологични характеристики на спортно-педагогическите, социално-психологични и специфични личностни особености на проучваните явления.

Оптималната **структура и обем** на труда (243 стр.) е организирана в три Глави (205 стр. е теоретичната част); **богато онагледяване** на получените резултати (116 илюстрации - 61 таблици и 55 фигури; списък на **цитираната литература** от родни и чуждестранни авторитети - латиница (173) и кирилица (49); седем **Приложения**;

Теоретичната постановка (6-75 стр.) представя в оптимален обем задълбочения теоретичен анализ на мотивационните детерминанти, съдържащи конкретни социално-психологични особености: целева ориентация, мотивационен климат, дългосрочна мотивация, стил на лидерство, групова сплотеност, колективна ефективност, удовлетвореност от спортната дейност. Библиографската информираност, отразена в цитационния анализ, наред с личния опит, позволява на **Автора** да обхване сложността на анализиранията явления, разкриване от гледна точка на различни специалисти - психолози, спортни педагози, теоретици и практики (при разглеждане на конкретни теории и концепции **Виктория** е сякаш в *он-лайн връзка*). Проличава компетентността на Докторанта при терминологичния анализ на отделни психични променливи, степента им на взаимосвързаност и значимост – познатите, преживявани „*остри*“, неизяснени моменти, връзката между тях, както и търсенето на тяхното решаване от **Докторанта** (и някога, и днес!), ясно заявяваща, че има още какво да се проучава и открива.

В **Глава Втора** (76-85 стр.) логично са изведени основната **Работна хипотеза** и четири **частни хипотези**. Адекватни на теоретичния обзор са формулираните **Цел, Задачи и комплексната Методика** (с адаптирани от наши автори тестове), приложени в естествените условия на дейността (тренировка и състезание). Осигурено е мащабно проучване за извличане на търсената **нова информация**.

Обект на изследване е изключително представителна извадка на състезатели от седем вида спорт - баскетбол, волейбол, футбол, хандбал, ръгби, хокей на трева, ръгби (365 състезателя.), диференцирани по пол (163 ж. и 193 м.), възраст, вид спорт, спортен стаж, класиране, ранг на състезанията.

Етапите на изследването, нарушени от Пандемията COVID-19, не е попречила на Виктория да проведе планираното изследване, което е показател за волевите й качества на организатор, факт, с който **В. Донева** респектира: нейната целеустременност и устойчивост на личния интерес и стил на работа.

Глава трета (над 160 стр.), най-значимата част от Дисертационния труд. Осъществен е разгърнат системно-структурен, социално-психологичен, както и статистически анализ (вариационен, сравнителен, корелационен, регресионен). както и изобилието на нагледни материали. Направените сравнения и обобщения могат да бъдат цитирани в книга, учебно помагало, а с изведени образци да бъдат на разположение в помощ на интересувашите се студенти, – едно рзгръщане на данните за сложната картина на изследваните психологични фактори, както и приложените методи за изследване на посочените феномени (целева ориентация, мотивационен климат, дългосрочна мотивация, лидерски стилове, колективна ефективност и удовлетвореност от спорта).

Докторантката отстоява своето мнение с критична преценка на образован спортен специалист-компетентен професионалист, с богата обща култура, справяща се отлично, напр., с източниците на чужд език, благодарение на своите социални умения и компетенции.

Направените обобщения на получените статистически факти и техният анализ сочат уменията на **В. Донева** да прилага и ползва методите на научното изследване като подход и с тяхна помощ е успяла „*да обгърне необятното*“ – предложено ни е едно ново, йширокообхватно спортно знание.

Изведените **Изводи и Препоръки** представляват логично обобщението на резултатите от богатия изследователски материал .

Авторефератът е оформен в оптимален обем, отразява структурата и съдържанието, с оценка на основните приноси на труда.

Заклучение:

Високата, знакова стойност на Докторския труд на **Виктория Донева** произтича от неговите безсъмнени **теоретични и практико-приложни приноси**, свързани с подчертана иновативност на получените данни, разгледани в различните им аспекти. С богатия си състезателен опит, вкл. международен, **Докторантката** е съчетала успешно теорията с практиката благодарение и на личностните си качества и изявен спортен талант.

Направената оценка и посочените научни приноси на труда, професионалният поглед са позволили на Докторанта да експериментира, анализира и обобщава получените данни.в дисертационния труд, ми дават основание да предложа на Уважаемите членове на Научното жури, да гласуват с убеденост за присъждането на Образователната и Научна степен **„ДОКТОР“** на **Виктория Донева** по Докторската програма **„Психология на спорта“**, в Професионално направление **7.6 Спорт**.

14. 12. 2023 г.

Автор:.....

София

(Проф. Ю. Заберска)

OPINION

regarding

The Dissertation of **VICTORIA DONEVA**,

full-time PhD student at the Department of Psychology, Pedagogy and Sociology,

on topic

GROUP COHESION, EFFECTIVENESS AND SATISFACTION IN TEAM SPORTS

for the awarding of the Educational and Scientific Degree "**DOCTOR**", in the Doctoral Program
"*Sports Psychology*", Professional Direction 7.6 Sport

Scientific supervisor - Prof., Doctor **Galina Domuschieva-Rogleva**

The Opinion was written by Prof. **Julia Mutafova-ZABERSKA**

The presentation of the Dissertation work by **Victoria Doneva** here, among us, is symptomatic. According to the data in her CV, she arrived at the National Academy of Sciences as a bachelor, "decorated" with numerous awards and honors as a national competitor, a participant in dozens of international tournaments, a licensed UEFA football coach. Purposeful, ambitious, V. Doneva successively defended two "Master's" degrees ("*Sports for high achievements*" and "*Physical education and sports*"). With an unquenchable thirst, she acquired five more qualifications in various specialties; Determined to increase her theoretical training and make sense of her practical experience, V. Doneva chooses, as a highly qualified specialist, the steep path of knowledge in the name of her favorite sport.

The respectable amount of work, with a representative volume of content, says that Viktoria Doneva continues to write the new History of her sports and scientific, academic career, dedicated entirely to creativity. Meanwhile, everyone reports her remarkable growth in terms of her language culture, in mastering and applying new methods and tools for her, she increases her computer literacy (allowed her to systematize and structure the received data in a visual way, hitherto unknown to her). With the Doctoral program, he actively participates in four international projects, is a co-author in three scientific conferences. A searching, creative person, for her both sport and knowledge is a "*game*" - before us is a bright representative of *Homo Ludens*, who joined our academic community wholeheartedly, making sense of his rich sports-competitive and pedagogical experience in a practical-applied and theoretical aspect.

The doctoral student deserves admiration for the selection of extremely relevant problems for sports success, with their specificity and decisive for the effective management of the learning-training and competitive process in team sports - group cohesion and the satisfaction of athletes as members of the specific team. scientific field related more for half a century with narrowly specialized specific socio-psychological research, on separate, one might say, a certain circle of problems: the cohesion of the members of the small sports group, the efficiency and satisfaction of the competitors with the activity.

The merits of the work are due to the creative charge and potential of Victoria invested in the following main moments of the work:

The subject of research respects the holistic approach taken, which covered a number of socio-psychological characteristics of important motivational determinants in the competitive activity of the athlete/team.

The epistemological spectrum of the study is related to the understanding and disclosure of the connections and interdependencies between the individual psychological characteristics of the sports-pedagogical, social-psychological and specific personal characteristics of the studied phenomena.

The optimal structure and volume of work (243 pages) is organized into three Chapters (205 pages is the theoretical part); rich visualization of the obtained results (116 illustrations - 61 tables and 55 figures; list of cited literature from native and foreign authorities - Latin (173) and Cyrillic (49); seven Appendices.

The theoretical presentation (6-75 pages) presents in an optimal volume the in-depth theoretical analysis of motivational determinants, containing specific socio-psychological features: goal orientation, motivational climate, long-term motivation, leadership style, group cohesion, collective effectiveness, satisfaction with sports activity. The bibliographic awareness reflected in the citation analysis, along with personal experience, allows the Author to cover the complexity of the analyzed phenomena, revealing from the point of view of various specialists - psychologists, sports pedagogues, theorists and practitioners (when considering specific theories and concepts, Victoria is as if in online connection). It shows the competence of the Doctoral Student in the terminological analysis of individual mental variables, their degree of interconnection and significance - the familiar, experienced "sharp", unclear moments, the relationship between them, as well as the search for their solution by the Doctoral Student (both then and now!). clearly stating that there is more to explore and discover.

In Chapter Two (pages 76-85) the main Working Hypothesis and four private hypotheses are logically derived. Adequate to the theoretical overview are the formulated Goal, Tasks and the complex Methodology (with tests adapted by our authors), applied in the natural conditions of the activity (training and competition). Extensive research is provided to extract the new information sought.

The object of research is an extremely representative sample of athletes from seven types of sports - basketball, volleyball, football, handball, rugby, field hockey, rugby (365 athletes), differentiated by gender (163 women and 193 m), age, type of sport, sports class, classification, rank of competitions.

The stages of the research, disrupted by the Pandemic COVID-19, did not prevent Victoria from conducting the planned research, which is an indicator of her strong-willed qualities as an organizer, a fact with which V. Doneva respects: her purposefulness and resistance to personal interest and style of work.

Chapter three (over 160 pages), the most significant part of the Dissertation. A comprehensive systemic-structural, socio-psychological, KKTO and statistical analysis (variational, comparative, correlational, regression) was carried out. as well as the abundance of visual materials. The made comparisons and summaries can be cited in a book, a teaching aid, and with displayed samples be available to help interested students, – an unfolding of the data for the complex picture of the investigated psychological factors, as well as the applied methods for researching the specified phenomena - goal orientation, motivational climate, long-term motivation, leadership styles, collective effectiveness and satisfaction with sports.

The PhD-Student asserts her opinion with the critical judgment of an educated sports specialist-competent professional, with a rich general culture, handling excellently, e.g., foreign language sources, thanks to her social skills and competences.

The summaries of the obtained statistical facts and their analysis point to V. Doneva's ability to apply and use the methods of scientific research as an approach, and with their help she was able to "*wrap around the vast*" - we were offered a new, more comprehensive sports knowledge.

The drawn Conclusions and Recommendations represent the logical summary of the results of the rich research material.

The Abstract is formed in an optimal volume, reflects the structure and content, with an assessment of the main contributions of the work.

Conclusion:

The landmark value of the Doctoral Thesis derives from its undoubted theoretical and practical-applied contributions, associated with marked innovation of the obtained data, considered in their various aspects. With his rich racing experience, incl. international, the PhD student has successfully combined theory with practice thanks to her personal qualities and outstanding sports talent.

The high assessment made and the indicated scientific contributions of the work, as well as the professional view of the doctoral student, which allowed him to experiment, analyze and summarize the obtained data in the dissertation work, give me the reason to propose to the Honorable members of the Scientific Jury, to vote for the award of the Educational and Scientific degree "DOCTOR" of Viktoria Doneva in the Doctoral program "Sports Psychology", Professional direction 7.6 Sport.

14.12. 2023

Author:.....

Sofia

(Prof. J. Zaberska)